

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2021

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

2 Αυγούστου 2021

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **04/10/2021**

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Νέο υψηλό στον δείκτη οικονομικού κλίματος

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος συνέχισε την ανοδική του πορεία τόσο στην Ευρωζώνη, όσο και στην ΕΕ, και διαμορφώθηκε στις 119,0 και στις 118,0 μονάδες αντίστοιχα, από 117,9 και 117,1 μονάδες αντίστοιχα. Η ενίσχυση αυτή φέρνει τον δείκτη στο υψηλότερο επίπεδο του από το 1985. Η σημαντική άνοδος του δείκτη οφείλεται στη βελτίωση των προσδοκιών στη Βιομηχανία και τις Υπηρεσίες, καθώς στις Κατασκευές και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη σημειώθηκε μικρή υποχώρηση και στο Λιανικό εμπόριο οι προσδοκίες παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες. Στην Βιομηχανία οι προσδοκίες ενισχύθηκαν για όγδοο συνεχόμενο μήνα (+1,3 μονάδες) φτάνοντας σε νέο ιστορικό υψηλό, ενώ στις Υπηρεσίες (+1,3) σημείωσαν την έκτη συνεχόμενη βελτίωσή τους φτάνοντας το υψηλό του Αυγούστου του 2007. Στο Λιανικό εμπόριο, μετά από τέσσερις μήνες συνεχούς βελτίωσης ο δείκτης παρέμεινε αμετάβλητος (-0,2), καθώς τα χαμηλά αποθέματα εξισώθηκαν με τις μεταβολές της τρέχουσας κατάστασης και των προβλέψεων στις πωλήσεις. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη διέκοψε την πεντάμηνη ανοδική της πορεία (-1,1), ενώ στις Κατασκευές (+0,6) οι χαμηλές προσδοκίες για την απασχόληση σε συνδυασμό με τις αμετάβλητες εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης οδήγησαν σε λιγότερο αισιόδοξες προσδοκίες. Όσον αφορά στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης ενισχύθηκε σημαντικά στην Γαλλία (+4,0) και σε μικρότερο βαθμό στην Ιταλία (+1,7) και την Ισπανία (+1,7). Σχεδόν αμετάβλητος παρέμεινε ο δείκτης στην Γερμανία (+0,3) και την Ολλανδία (-0,3), ενώ επιδεινώθηκε ήπια στην Πολωνία (-0,7). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών στην ΕΕ ενισχύθηκαν για όγδοο συνεχόμενο μήνα (+1,3) και διαμορφώθηκαν στις +12,7 μονάδες φτάνοντας σε νέο ιστορικά υψηλό, ενώ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +14,6 μονάδες. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες υποχώρησαν ελαφρά, οι προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης ενισχύθηκαν αισθητά, ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν σε αμφότερες τις ζώνες.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +19,0 μονάδες στην ΕΕ και στις +19,3 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητα τους βελτιώνονται έντονα σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης υποχωρούν ήπια σε αμφότερες τις ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις +5,3 και +4,6 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα υποχωρούν ήπια, όπως και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις, ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται εντονότερα.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +2,5 μονάδες στην ΕΕ και στις +4,0 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν ελαφρά, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών βελτιώνονται ήπια στην Ευρωζώνη και επιδεινώνονται στην ΕΕ.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -5,6 και -4,4 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώνονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ αντίθετα ήπια πτωτικά κινούνται οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στους επόμενους 12 μήνες. Αισθητά πτωτικά κινούνται οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας, ενώ ηπιότερα οι προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** υποχωρεί ήπια στην ΕΕ (+32,2 από +32,6) ενώ παραμένει αμετάβλητος στην Ευρωζώνη (+32,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινούνται οριακά ανοδικά, ηπιότερα εκείνες για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης, ενώ παράλληλα αισθητά πτωτικά κινούνται οι προβλέψεις για τη ζήτηση στο επόμενο τρίμηνο.

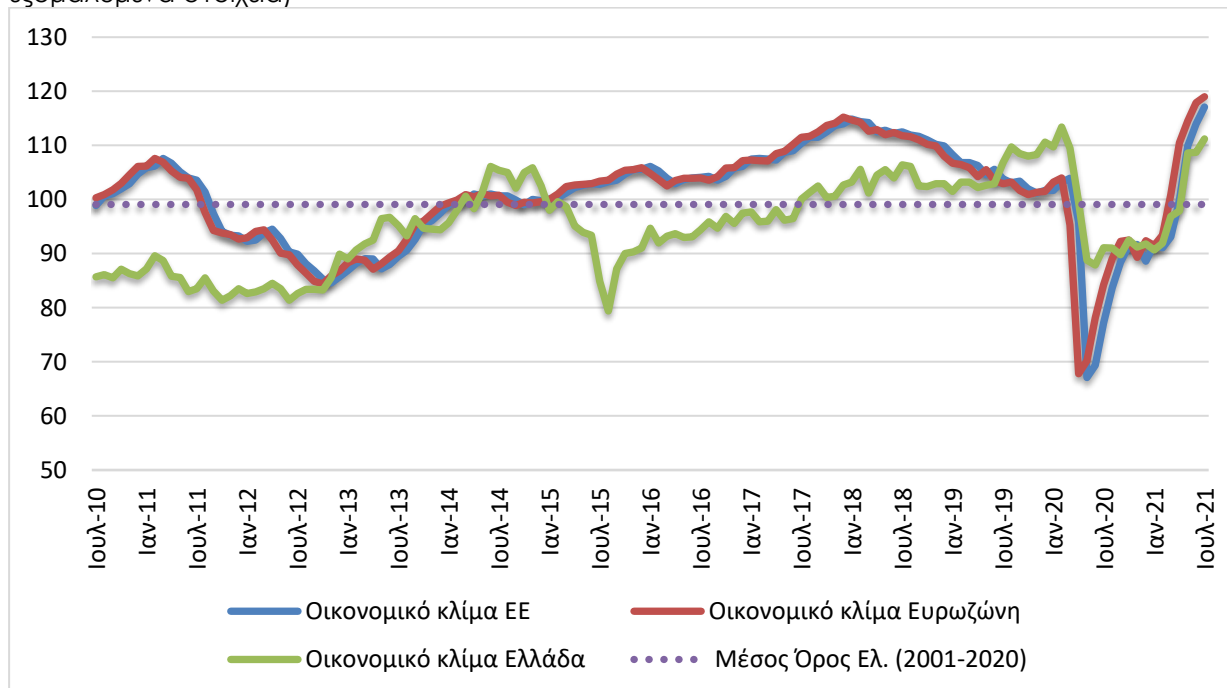
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
ΕΕ-27	65,2 (Μαρ. 2009)	118,3 (Μάιος 2000)	99,2	99,6	102,9	104,2	110,4	111,5	90,8	87,8		
Ευρωζώνη	65,5 (Μαρ. 2009)	118,6 (Μάιος 2000)	99,2	99,4	102,9	104,0	110,4	111,5	90,8	88,2		
Ελλάδα	79,3 (Μαρ. 2009)	120,7 (Ιουλ. 2000)	99,1	102,0	91,7	94,4	98,9	103,8	93,6	96,4		
Περιοχή	2020											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-27	103,2	103,6	95,8	67,1	69,7	77,4	83,9	88,6	91,7	91,8	88,7	91,8
Ευρωζώνη	103,2	104,0	95,3	67,8	70,2	78,1	84,2	89,1	92,3	92,5	89,3	92,4
Ελλάδα	109,7	113,4	109,5	99,5	88,8	87,9	91,1	91,0	89,8	92,5	91,2	91,8
Περιοχή	2021											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-27	91,2	93,1	99,9	109,9	114,0	117,1	118,0					
Ευρωζώνη	91,5	93,4	100,9	110,5	114,5	117,9	119,0					
Ελλάδα	90,7	91,9	96,9	97,9	108,6	108,7	111,2					

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

ΕΛΛΑΔΑ: Σημαντική άνοδος του δείκτη οικονομικού κλίματος, σε επίπεδα προ πανδημίας

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις 111,2 μονάδες έναντι 108,7 μονάδων τον προηγούμενο μήνα, επίδοση που κινείται σε προ πανδημίας επίπεδα, όπως συμβαίνει, άλλωστε, συνολικά στην Ευρώπη. Επιπλέον, ο δείκτης λαμβάνει τη δεύτερη υψηλότερη τιμή από τον Οκτώβριο του 2007. Η νέα άνοδος είναι αποτέλεσμα βελτίωσης των προσδοκιών σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, ενώ η καταναλωτική εμπιστοσύνη επιδεινώθηκε εκ νέου, κατόπιν της ισχυρής βελτίωσής της την άνοιξη. Η εξέλιξη της πανδημίας εξακολουθεί να είναι, βέβαια, κυρίαρχος παράγοντας στη διαμόρφωση των προσδοκιών. Στην τρέχουσα συγκυρία, αφενός γίνεται σαφές πως το επιδημιολογικό πρόβλημα δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει τον κύκλο του και πως νέες προκλήσεις κάθε άλλο παρά μπορούν να αποκλεισθούν. Αφετέρου, κυριαρχεί η εκτίμηση πως κατά τα επόμενα στάδια, το πρόβλημα θα είναι λιγότερο οξύ από ό,τι προηγουμένως και πως η αντιμετώπιση του θα γίνει με μέτρα που θα έχουν συγκριτικά μικρότερη επίπτωση στην οικονομία. Σχετικά, η εξέλιξη της πανδημίας τον Ιούλιο, με την άνοδο των κρουσμάτων λόγω της νέας μετάλλαξης του ιού και της αυξημένης κινητικότητας του πληθυσμού, όπως και η επαναφορά ορισμένων περιοριστικών μέτρων σε τοπικό επίπεδο και το ενδεχόμενο επέκτασής τους, φαίνεται πως επηρέασαν περισσότερο τα νοικοκυριά από ό,τι τις επιχειρήσεις, οι οποίες βασίζονται περισσότερο σε μεσοπρόθεσμα δεδομένα. Σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό δεν έχουν εκδηλωθεί από τις εξελίξεις, τουλάχιστον προς το παρόν, και η κίνηση στη σχετική αγορά κυμαίνεται στα γενικά επίπεδα που είχαν προβλεφθεί. Συνολικά, προεξοφλείται από τις επιχειρήσεις ένα βελτιωμένο περιβάλλον, όπου η ανάκαμψη της οικονομίας θα συνοδεύεται από την εκκίνηση του δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και την ενίσχυση άλλων δυνατοτήτων χρηματοδότησης. Η εξέλιξη των προσδοκιών όπως και της πραγματικής οικονομίας κατά τους επόμενους μήνες θα εξαρτηθεί από τις επιλογές της οικονομικής πολιτικής, καθώς και από παράγοντες στο εξωτερικό περιβάλλον.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση υποχώρησε, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν αισθητά και οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή αμβλύνθηκαν αισθητά, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν σημαντικά.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις παρέμειναν αμετάβλητες, με το ύψος των αποθεμάτων να αποκλιμακώνεται αισθητά, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα.
- στις **Υπηρεσίες**, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μεταβάλλονται ήπια, εκείνες για τη ζήτηση ενισχύονται έντονα, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης υποχωρούν ήπια.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας υποχωρούν σημαντικά, όπως και οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, ενώ παράλληλα επιδεινώνονται οι εκτιμήσεις για μείζονες αγορές και υποχωρεί η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Ενίσχυση προσδοκιών, στο μέγιστο επίπεδο 14 ετών, από βελτίωση εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση και υποχώρηση των αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε σημαντικά τον Ιούλιο, στις 112,3 (από 105,3 τον Ιούνιο) μονάδες, επίπεδο πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (88,2 μον.) και ταυτόχρονα το μεγαλύτερο από τον Ιούνιο του 2007. **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση μεταστράφηκε σε θετικό, το ύψος των αποθεμάτων υποχώρησε αισθητά, ενώ το ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ενισχύθηκε οριακά.** Αναλυτικά:

α) Σε ότι αφορά το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, οριακά θετικά διαμορφώθηκε ο αρνητικός δείκτης του προηγούμενου μήνα, στις +1 μονάδες από -7 μονάδες τον Ιούνιο, με το 18% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 19% να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο ενισχύθηκε οριακά και διαμορφώθηκε στις +26 μονάδες (από +25), με το 35% (από 40%) των επιχειρήσεων να προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και το 9% (από 14%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο υποχώρησε αισθητά και διαμορφώθηκε στις +1 (από +12) μονάδες, με το 15% των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 14% (από 8%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν τον Ιούλιο κυρίως τάσεις βελτίωσης: οι θετικές **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** διατηρήθηκαν στις +21 μονάδες, οι ήπια αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** μεταστράφηκαν σε θετικές, στις +3 (από -4) μονάδες, ενώ παράλληλα, οι **θετικές προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν σημαντικά και διαμορφώθηκαν στις +45 μονάδες (από +38).

ε) Οι θετικές **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν οριακά, με το ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +41 μον. από +40 και το 45% (από 47%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές χρονικό διάστημα, ενώ το 4% (από 7%) μείωσή τους. Παράλληλα, ο θετικός δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** ενισχύθηκε, στις +26 από +22 μονάδες, με το 37% (από 34%) των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξησή τους.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διατηρήθηκαν στους 4,4 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να ενισχύεται στο 78,3% από 77,0%.

ζ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** υποχώρησε ελαφρώς, στις +11 μονάδες (από +13 μονάδες), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο να υποχωρεί στο 16% (από 18%) και το 5% να αναμένει υποχώρηση.

η) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** εξασθένησε ήπια, στις +23 (από +27) μονάδες, με το 73% (από 70%) των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το προσεχές τρίμηνο και ένα 25% (από 29%) να αναμένει άνοδό τους.

ι) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 35% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις υπόλοιπες, ένα 31% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης και το 19% άλλους συγκυριακούς λόγους.

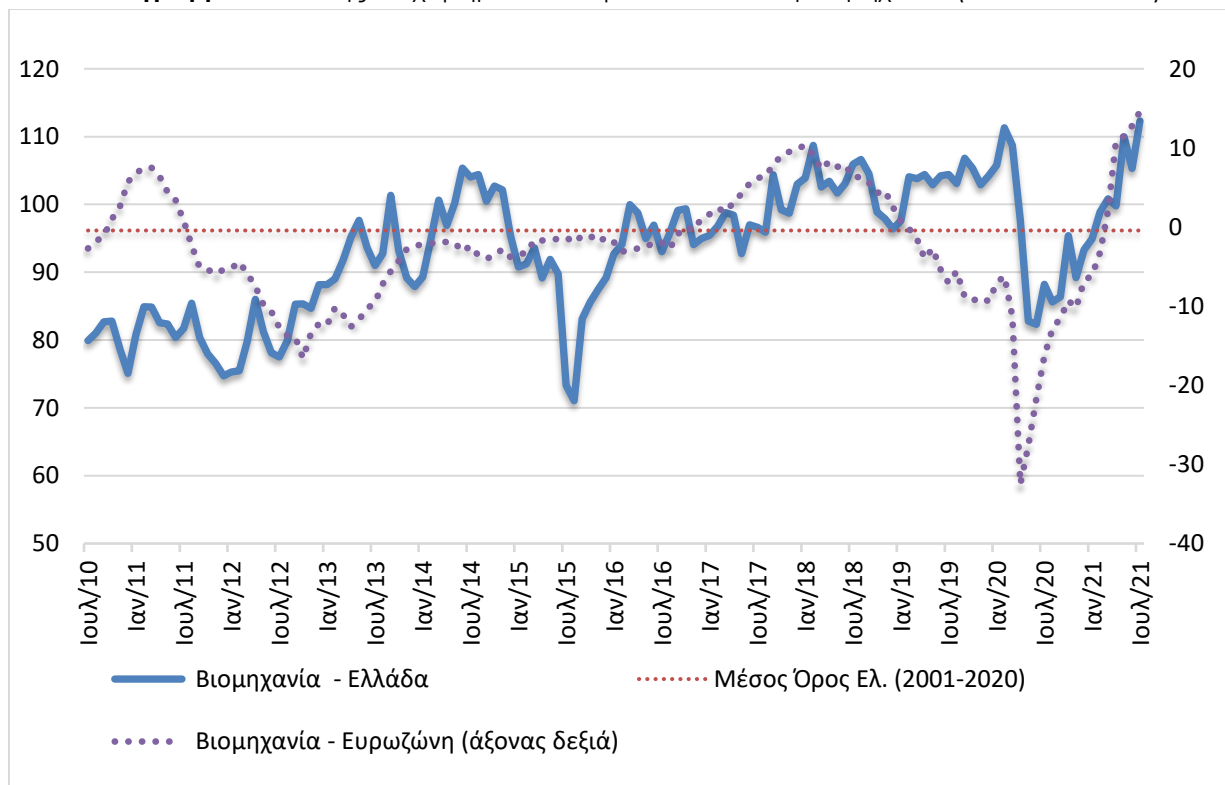
κ) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων ενισχύθηκαν ήπια έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την εγχώρια αγορά (+15 από +10 μον. ο δείκτης), ενώ αντίθετα, ενισχύθηκαν οριακά στις λοιπές αγορές (+11 από +10 μον. το ισοζύγιο) και υποχώρησαν ήπια στην αγορά της ΕΕ (+13 από +15 μον. ο δείκτης).

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Βιομηχανία (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
		66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)	96,2	86,3	96,1	98,1	102,8	103,6	93,9	
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
105,8	111,3	108,7	97,6	82,8	82,3	88,2	85,6	86,5	95,4	89,2	93,3
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
94,9	98,9	100,8	99,8	110,0	105,3	112,3					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfín

λ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τις **προβλέψεις των επιχειρήσεων για τον προορισμό των εξαγωγών τους τους προσεχείς μήνες**, καταγράφεται ισχυρή ενίσχυση στους σχετικούς δείκτες σε σχέση με τη μέτρηση Απριλίου προς την ΕΕ (+35 από +13 μον.), ηπιότερη αλλά σημαντική προς τις βαλκανικές χώρες (+15 από +6 μον.), ενώ προς τις λοιπές χώρες δεν παρατηρήθηκε μεταβολή (+22 μονάδες.).

Στην έρευνα έχει εισαχθεί το τελευταίο τρίμηνο μία νέα ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα ζητά από τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν κατά πόσο **η μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησης μπορεί εύκολα να προβλεφθεί**. Τον Ιούλιο, το 42% των επιχειρήσεων θεώρησαν ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, εξέλιξη που αποτελεί βελτίωση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (45%).

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** ενισχύθηκε στις 108,5 μονάδες (από 101,0 μον.). Σημειώθηκε ήπια βελτίωση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες ενώ παράλληλα οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση υποχώρησαν και τα αποθέματα εξασθένησαν σημαντικά. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης υποχώρησε σημαντικά, στις 113,6 (από 131,5) μονάδες. Η επιδείνωση προήλθε κυρίως από την έντονη υποχώρηση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους 3-4 προσεχείς μήνες, με τις παραγγελίες και τη ζήτηση να κινούνται και αυτές έντονα πτωτικά, ενώ το ύψος των αποθεμάτων βελτιώθηκε ήπια. Σημαντική βελτίωση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 117,5 (από 108,1) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να υποχωρούν, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους 3-4 ερχόμενους μήνες ενισχύονται ήπια και τα αποθέματα αποκλιμακώνονται.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Σημαντική βελτίωση των προσδοκιών, προερχόμενη κυρίως από τις Ιδιωτικές Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές ενισχύθηκε σημαντικά τον Ιούλιο, στις 148,6 μονάδες (από 128,9 μον. τον Ιούνιο), επίπεδο πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (83,3 μονάδες) και το μεγαλύτερο από τον Μάιο του 2000. **Στους επιμέρους κλάδους, σημειώθηκε έντονη βελτίωση στις Ιδιωτικές Κατασκευές, ενώ οι προσδοκίες στα Δημόσια έργα ενισχύθηκαν ήπια. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων αμβλύνθηκαν, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν αισθητά.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -31 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων αμβλύνθηκε, στις -23 μονάδες, με το 52% (από 56%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο θετικός δείκτης των +13 μονάδων ενισχύθηκε στις +33 μονάδες, με το 40% (από 36%) των ερωτηθέντων να προβλέπει άνοδο θέσεων εργασίας στον τομέα και μόλις ένα 7% (από 23%) να εκτιμά μείωσή τους. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, ο αρνητικός δείκτης των -14 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων μεταστράφηκε σε σαφώς θετικό, στις +11 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διατηρήθηκαν σε εκείνους του προηγούμενου τριμήνου (9,4). Στο πεδίο των τιμών, οι οριακές πληθωριστικές προσδοκίες ενισχύθηκαν (+12 από +3 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων αναφέρουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 32% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 13% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 21% (από 10%) την πανδημία ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του.

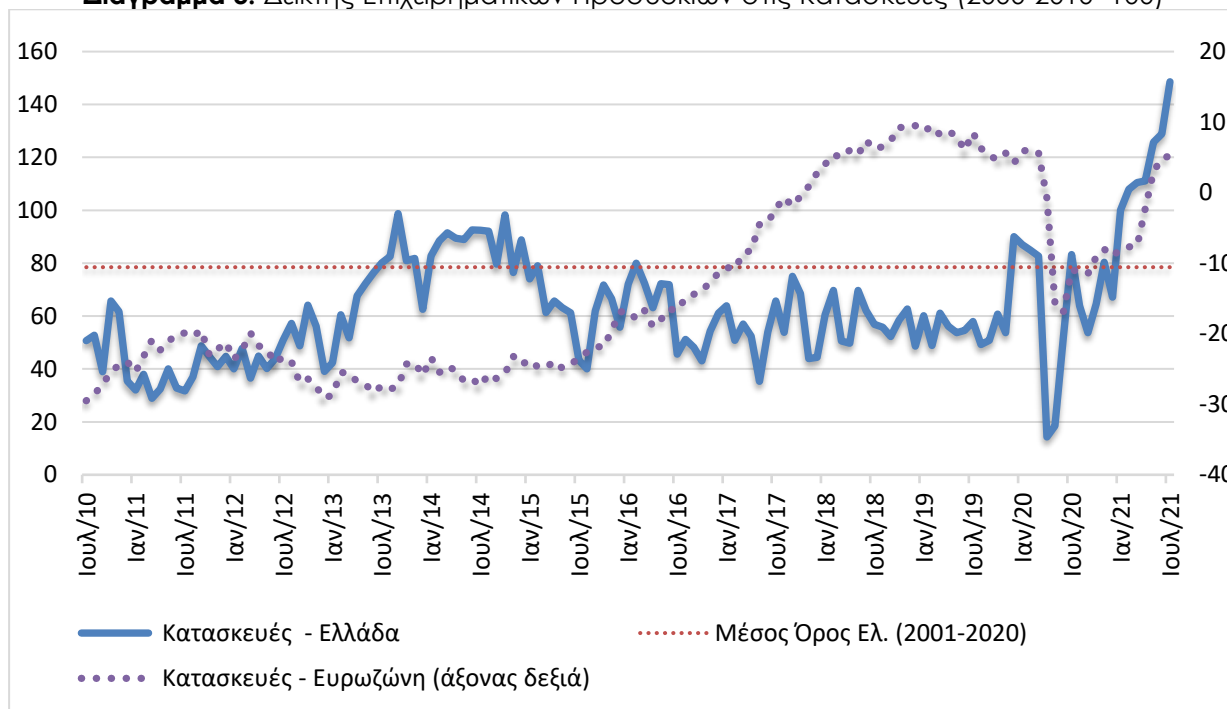
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
Κατασκευές (2000-2010=100)	14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	78,5	62,0	61,3	55,4	58,1	58,1	62,7		
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
87,0	84,9	82,7	14,3	18,5	51,5	83,3	63,9	53,7	64,6	80,3	67,2
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
100,1	107,9	110,5	111,1	125,8	128,9	148,6					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Στην έρευνα έχει εισαχθεί πλέον μία νέα ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα ζητά από τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν κατά πόσο η μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησής τους μπορεί να προβλεφθεί. Τον Ιούλιο, το 55,2% θεώρησε ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, εξέλιξη που συνιστά βελτίωση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στον οποίο βρισκόταν στο 58,6%.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Κατακόρυφη ενίσχυση παρουσίασε τον Ιούλιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 186,6 μονάδες (από 147,5), επίπεδο πολύ υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (99,0 μον.). Οι απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών εξελίχθηκαν σε σαφώς θετικές τον Ιούλιο και διαμορφώθηκαν στις +25 (από -7) μονάδες, ενώ παράλληλα, οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση

ενισχύθηκαν σημαντικά στις +57 (από +31) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων παρουσίασαν ισχυρή ενίσχυση (+37 από +1 μον. ο δείκτης), ενώ και οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ενισχύθηκαν και διαμορφώθηκαν στους 8,4 (από 8,0). Ως προς τις τιμές, οι ισοσκελισμένες προσδοκίες έγιναν οριακά θετικές (+1 μονάδα). Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Από τις υπόλοιπες, το 8% δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, το 15% (από 41%) τη χαμηλή ζήτηση και ένα 36% (από μόλις 7%) τους παράγοντες που οφείλονται στην πανδημία του νέου κορωνοϊού ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

Μικρή ενίσχυση έναντι του Ιουνίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 94,8 (από 92,2 τον Ιούνιο) μονάδες, πολύ υψηλότερα ωστόσο από την αντίστοιχη περυσινή τιμή του (53,4 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -64 μονάδων τον προηγούμενο μήνα ενισχύθηκε και διαμορφώθηκε στις -75 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο αλλάζει τάση και διαμορφώνεται στις +4 μονάδες (από -10). Μόλις το 17% (από 20%) των επιχειρήσεων του κλάδου αναμένουν περισσότερες θέσεις απασχόλησης, ενώ το 13% (από 31%) προβλέπει μείωσή τους. Αισθητά ανοδικά κινήθηκε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, κατά 16 μονάδες, στις -18. Το ελαφρώς θετικό ισοζύγιο των τιμών ενισχύθηκε κατά 17 μονάδες και διαμορφώθηκε στις +24 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία διατηρήθηκε στο 14-15%, με το 50% (από 41%) να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 18% την περιορισμένη χρηματοδότηση και το 5% (από 15%) την τρέχουσα κρίση της πανδημίας ως τα κυριότερα προσκόμματα λειτουργίας.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Μικρή ενίσχυση προσδοκιών, από αποκλιμάκωση των αποθεμάτων

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύεται ήπια τον Ιούλιο στις 102,6 (από 101,3) μονάδες. **Η βελτίωση είναι αποτέλεσμα της ανοδικής τάσης στους περισσότερους κλάδους, με εξαίρεση τα Είδη οικιακού εξοπλισμού και τα Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός**. Αναλυτικά, οι ήπια θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους διατηρούνται στις +10 μονάδες, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο παραμένουν αμετάβλητες στις +20 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, τα αποθέματα εξασθενούν μεν, αλλά παραμένουν σε υψηλά για την εποχή επίπεδα στις +3 (από +6 μονάδες), ενώ αντίθετα οι νέες παραγγελίες υποχωρούν ήπια (+20 από +25 μονάδες). Οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται σημαντικά (+17 από +1 μον.), ενώ ως προς τις τιμές, η πλειονότητα των επιχειρήσεων (57%) αναμένει σταθερότητα και το 37% άνοδο.

Στην έρευνα έχει εισαχθεί πλέον και μία νέα ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, ζητά από τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν κατά πόσο η μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησής τους μπορεί να προβλεφθεί. Τον Ιούνιο, το 62,2% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έχοντας επιδεινωθεί αισθητά σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα που βρισκόταν στο 52,8%.

Οι εξελίξεις στους επιμέρους κλάδους είναι κυρίως ανοδικές, με εξαίρεση τα Είδη οικιακού εξοπλισμού και τα Τρόφιμα-Ποτά- Καπνός. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** εξασθένησε ήπια τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις 60,8 (από 65,7) μονάδες, πολύ χαμηλότερα σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (90,3 μον.). Οι οριακά αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις επιδεινώθηκαν έντονα στις -49 μονάδες (από -1), ενώ αντίθετα οι αρνητικές προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αμβλύνθηκαν και διαμορφώθηκαν στις +2 μονάδες (από τις -6). Τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν σημαντικά (+37 από +58 μον.), ενώ παράλληλα υποχώρησαν και οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+26 από +39 μον.). Αντιθέτως, κατακόρυφη βελτίωση παρατηρείται στο ισοζύγιο των προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης, με το σχετικό δείκτη από τη -1 μονάδα να ενισχύεται στις +37 μονάδες, ενώ οι προβλέψεις τιμών παραμένουν αυξητικές και διαμορφώνονται στις +65 μονάδες.

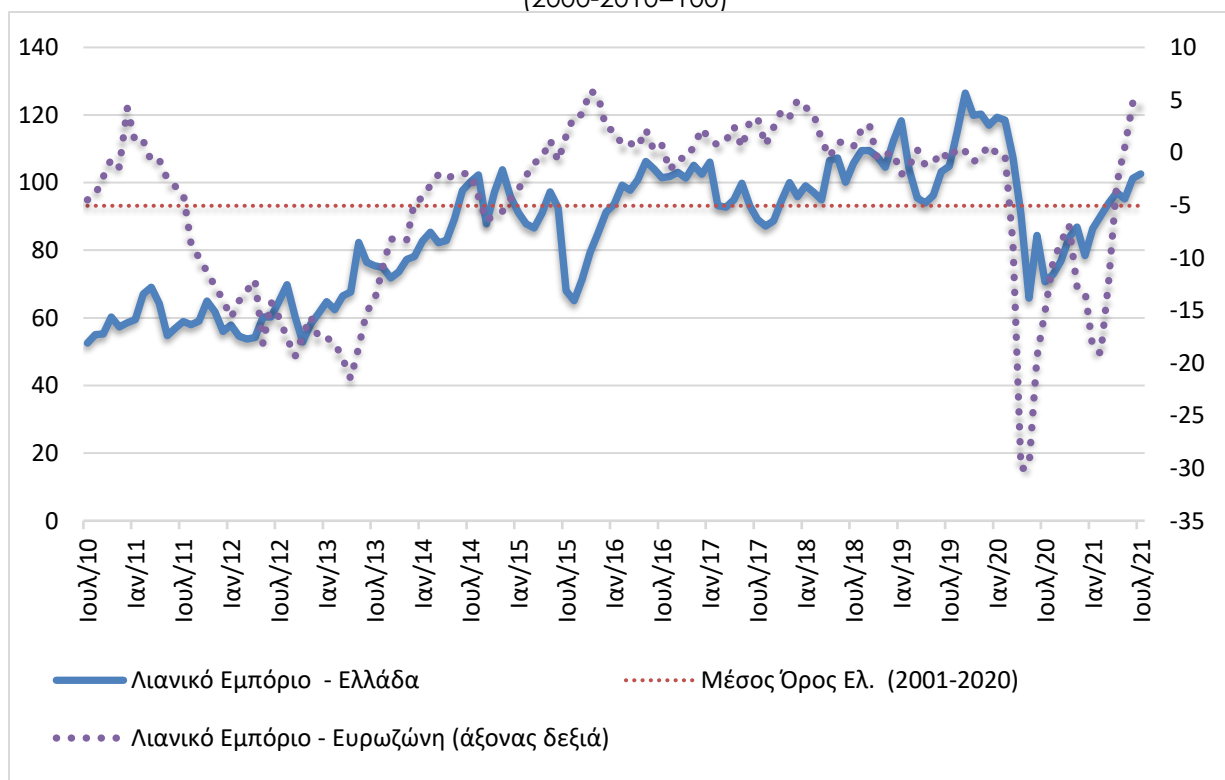
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)	52.6 (Ιουλ. 2010)	128.7 (Μάιος 2007)	93,2	83,9	101,4	94,6	104,5	109,6	87,9		
2020											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
119,3	118,5	107,4	90,6	65,8	84,4	70,7	72,9	76,8	83,7	86,9	78,4
2021											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
86,4	90,2	94,0	97,1	95,2	101,3	102,6					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Κατακόρυφα ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 138,3 (από 91,6) μονάδες, επίπεδο κατά πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (63,8 μον.). Οι ήπια αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις από τις -22 μονάδες βελτιώνονται έντονα στις +80 μονάδες, ενώ παράλληλα οι αισιόδοξες προσδοκίες στο επόμενο διάστημα ενισχύονται περαιτέρω και διαμορφώνονται στις +75 (από +65) μονάδες. Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης αποκλιμακώνεται αισθητά στις +24 μονάδες (από +58 μον.), παραμένοντας ωστόσο για πέμπτο συνεχόμενο μήνα πολύ πάνω από το φυσιολογικό για την εποχή επίπεδο. Σχεδόν αμετάβλητες ήταν οι ήπια απαισιόδοξες παραγγελίες προς προμηθευτές (-10 μον. από -9). Μικρή επιδείνωση των προσδοκιών καταγράφεται στην απασχόληση, όπου ο σχετικός δείκτης από τις +29 μονάδες υποχωρεί στις +25 μονάδες, ενώ στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο συνεχίζει να υποδηλώνει μείωση τιμών (-10 μον. από -19 μον.).

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** υποχωρούν ήπια και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Ιούλιο στις 94,4 (από 96,7) μονάδες, σημαντικά όμως υψηλότερα από ότι την αντίστοιχη περίοδο του 2020 (53,0 μον.). Η παρατεταμένη εκπτώτικη περίοδος της προηγούμενης αλλά και της τρέχουσας περιόδου οδήγησαν στην περαιτέρω ενίσχυση της αισιοδοξίας για τις τρέχουσες πωλήσεις της τελευταίας περιόδου στις +31 μονάδες (από +16 μονάδες), ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις στο επόμενο διάστημα κινήθηκαν έντονα πτωτικά (+7 από +22 μον. ο δείκτης). Παράλληλα, ο δείκτης αποθεμάτων ενισχύθηκε κατά 8 μονάδες (+27 από +19 μον), οπότε υποχωρούν αισθητά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (από τις +38 μονάδες ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +7 μονάδες), αναμένοντας ωστόσο «καλύτερες μέρες» στην προσεχή περίοδο. Από την άλλη μεριά, οι ήπια θετικές προβλέψεις για την απασχόληση είναι αμετάβλητες, στις +3 μονάδες, ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης δηλώνει σημαντική αύξηση τιμών.

Ήπια βελτίωση σημειώνεται τον Ιούλιο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 139,2 (από 135,6) μονάδες, πολύ υψηλότερα ωστόσο από την αντίστοιχη περίοδο του 2020 (79,2 μονάδες). Το έντονα θετικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου ενισχύεται περαιτέρω στις +47 (από +31) μονάδες, ενώ αντίθετα οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθενούν ήπια και διαμορφώνονται στις +31 μονάδες (από +36 μον.). Τα αποθέματα παραμένουν αμετάβλητα, σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα (-21 μονάδες), με αποτέλεσμα οι παραγγελίες προς προμηθευτές να ενισχύονται αισθητά (+37 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +23 μον.). Οι ήπια θετικές προβλέψεις για την απασχόληση περιορίζονται και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +2 μονάδες (από +7 μον.), ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποχωρεί κατά 2 μονάδες, στις +34 μονάδες.

Ήπια ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 60,3 (από 58,0) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα από την αντίστοιχη περίοδο του 2020 (54,9 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για τις πωλήσεις κινούνται έντονα πτωτικά και διαμορφώνονται στις -70 μονάδες (από -54 μον.), ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αμβλύνονται στις -19 μονάδες (από -31 μονάδες). Παράλληλα, τα αποθέματα αποκλιμακώνονται και διαμορφώνονται στις -1 μονάδες (από τις +11 μονάδες), ενώ οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές υποχωρούν σημαντικά (στις -19 μονάδες από +15). Κανονικές για την εποχή διατηρούνται οι προβλέψεις για την απασχόληση, ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης κινείται έντονα πτωτικά και διαμορφώνεται στις -23 (από +23) μονάδες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Σημαντική βελτίωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, ικανοποίηση για τη ζήτηση της τρέχουσας περιόδου

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** παρουσιάζει νέα ενίσχυση τον Ιούλιο και διαμορφώνεται στις 120,8 μονάδες, από 116,9 τον Ιούνιο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση βελτιώνονται αισθητά, όπως και εκείνες για τη ζήτηση, αν και οι πολύ αισιόδοξες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους εξασθενούν σχετικά.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ενισχύεται στις +34 μονάδες (από +28), όπως και ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση (+40 από +25 μον. ο δείκτης). Από την άλλη, ο ήδη έντονα θετικός δείκτης για τις προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου υποχωρεί ελαφρά στις +47 (από +56) μονάδες. Οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται ήπια στις +30 (από +24) μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποδηλώνει πλέον αύξηση τιμών και διαμορφώνεται στις +3 (από -18) μονάδες. Ωστόσο, μόλις το 18% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, καθώς τουλάχιστον μια στις τρεις επιχειρήσεις επισημαίνουν ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του την κρίση του κορωνοϊού και μία στις τέσσερις επιχειρήσεις τη χαμηλή ζήτηση.

Στην νέα ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, τον Ιούλιο, το 70,0% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έχοντας επιδεινωθεί σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα που βρισκόταν στο 66,0%.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων σημειώνονται κυρίως ανοδικές τάσεις, καθώς από τους εξεταζόμενους κλάδους πτωτικά κινούνται μόνο ο κλάδος Πληροφορικής και ο κλάδος των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται έντονα ανοδικά – καθώς η καλοκαιρινή περίοδος αν και ξεκίνησε υποτονικά, φαίνεται να ανακάμπτει - και διαμορφώνεται στις 135,9 (από 122,6) μονάδες, έχοντας ανακάμψει σημαντικά και από την εικόνα του την περυσινή αντίστοιχη περίοδο (53,5 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων αμβλύνθηκαν σημαντικά και στρέφονται έντονα θετικές στις +29 μονάδες (από -5 μονάδες ο δείκτης). Παράλληλα, οι ήπια αισιόδοξες εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύονται περαιτέρω και διαμορφώνονται στις +47 μονάδες (από +16 μονάδες), ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση υποχωρούν αισθητά και διαμορφώνονται στις +45 μονάδες (από +69 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Σημαντική υποχώρηση παρουσιάζουν επίσης οι προβλέψεις για την απασχόληση που διαμορφώνονται στις +22 (από +38) μονάδες. Τέλος ο δείκτης των τιμών υποδηλώνει αύξηση και διαμορφώνεται στις +17 μονάδες.

Έντονα πτωτικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 117,8 (από 129,0) μονάδες, σε υψηλότερο ωστόσο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (107,2 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αν και υποχωρούν έντονα, διατηρούνται θετικές στις +28 (από +47) μονάδες, ενώ παράλληλα οι θετικές εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης ενισχύονται οριακά διαμορφώνονται στις +22 (από +21) μονάδες. Αντίθετα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης υποχωρούν αισθητά στις +6 (από +21) μονάδες, ενώ οι ήπια απαισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση αμβλύνονται και διαμορφώνονται στις +17 μονάδες. Στις

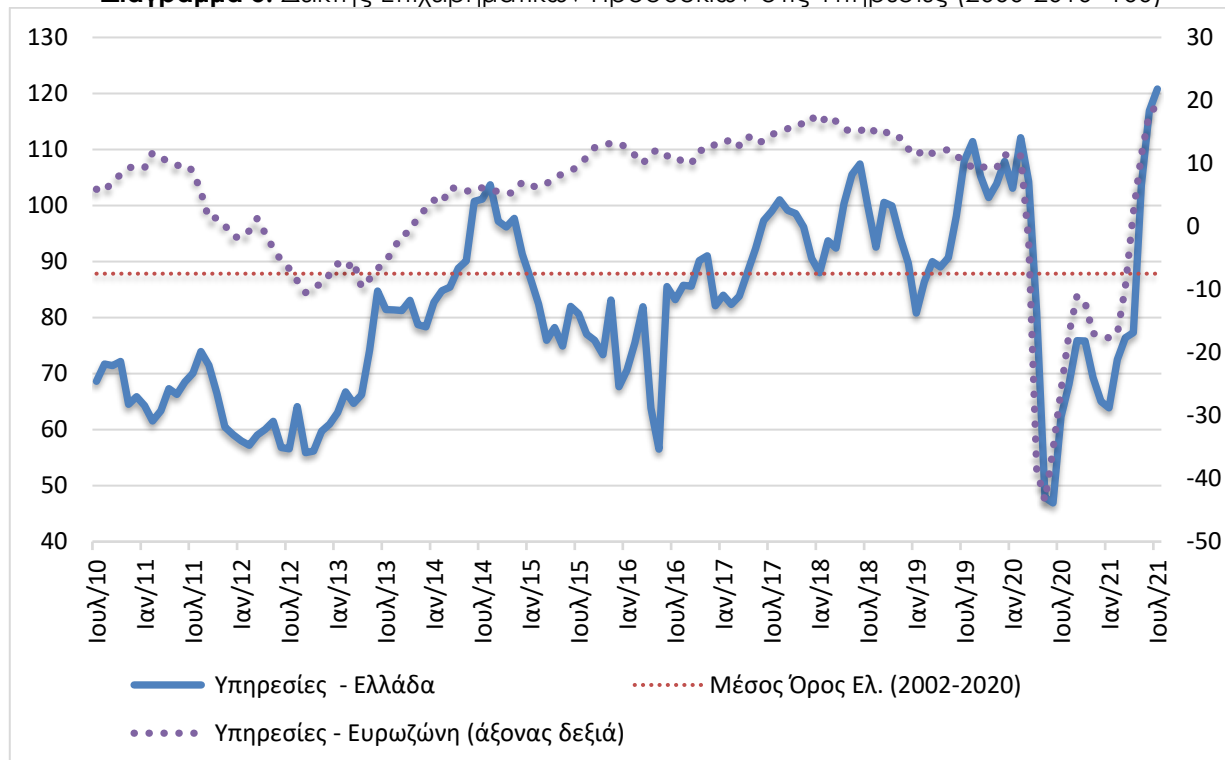
προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης υποδηλώνει μείωση τιμών, ενώ το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη λειτουργία διαμορφώνεται στο 22% (από 26%), με το μεγαλύτερο εμπόδιο λειτουργίας να είναι η ανεπάρκεια ζήτησης με 69%.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	88,3	78,2	79,3	92,7	97,0	97,7	76,0	
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
103,1	112,1	104,3	80,9	47,9	46,9	62,3	68,1	75,9	75,8	69,3	65,0
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
63,9	72,5	76,4	77,3	103,6	116,9	120,8					

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Ήπια ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 132,9 (από 128,2 μονάδες, επίπεδο σημαντικά υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (54,1 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρεί ελαφρά και διαμορφώνεται στις +37 (από +42) μονάδες, ενώ αντίθετα οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση βελτιώνονται αισθητά και διαμορφώνονται στις +57 μονάδες (από +44 μον. το ισοζύγιο). Όσον αφορά στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης, ενισχύονται ήπια και διαμορφώνονται στις +76 μονάδες (από +67 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ αντίστοιχα στις προβλέψεις για την απασχόληση το σχετικό ισοζύγιο κλιμακώνεται ελαφρά (στις +65 από +53 μονάδες). Η πληθωριστική τάση των τιμών

διατηρείται στις 6 μονάδες, ενώ διπλασιάζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία (49% από 25%), με το 8% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, και το 9% παράγοντες σχετικούς με την υγειονομική κρίση, ως εμπόδια λειτουργίας.

Σημαντική υποχώρηση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 86,5 (από 104,0) μονάδες, στα ίδια ακριβώς επίπεδα με τον Ιούλιο του προηγούμενου έτους (86,6 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διατηρούνται στις +23 μονάδες, ενώ παράλληλα στο ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση οι ήπια θετικές εκτιμήσεις του Ιουνίου υποχωρούν κατά +15 μονάδες και διαμορφώνονται στις +8 μονάδες. Αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης εξασθενούν και διαμορφώνονται στις +23 (από +31) μονάδες, όπως και οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου που υποχωρούν κατά 7 μονάδες και διαμορφώνονται στις +31 μονάδες. Ταυτόχρονα, οι προβλέψεις για τις τιμές διαμορφώνονται σε κανονικές για την εποχή (από -8). Τέλος, το 23% των επιχειρήσεων δηλώνουν εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 30% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και άλλο ένα 12% (από 15%) παράγοντες σχετικούς με την υγειονομική κρίση ως βασικά προσκόμματα λειτουργίας.

Έντονη βελτίωση εμφανίζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 102,0 (από 82,7) μονάδες, σε σημαντικά υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (40,6 μον.). Οι έντονα αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση αμβλύνονται σημαντικά (στις -8 από -42 μον. ο δείκτης), όπως και οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+4 από -43 μον. ο δείκτης). Έντονα θετικές παραμένουν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης αν και υποχωρούν ελαφρά (στις +66 από +78 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου κινούνται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα (από -1). Το αρνητικό ισοζύγιο των τιμών διατηρείται στις -10 μονάδες, ενώ τέλος, το 41% των επιχειρήσεων επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το μεγαλύτερο εμπόδιο στη λειτουργία τους. Απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία δηλώνει μόλις το 3% των επιχειρήσεων.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Υποχώρηση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, κυρίως λόγω επιδείνωσης των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε ήπια τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις $-32,9$ (από $-25,6$) μονάδες, επίπεδο ήπια υψηλότερο εκείνου πριν ένα χρόνο ($-34,7$ μονάδες)¹. Όπως συμβαίνει από το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2020, η τάση του δείκτη τον Ιούλιο θεωρείται πως σχετίζεται κυρίως με τις εξελίξεις στο θέμα της πανδημίας. **Συγκεκριμένα, η έντονη εξάπλωση της νέας μετάλλαξης του ιού, με σημαντικό αντίκτυπο στα επιδημιολογικά δεδομένα, ο οποίος όμως είναι ηπιότερος σε κάποιους σχετικούς δείκτες έναντι παλαιότερων εξάρσεων, αποτέλεσε την κύρια αιτία επιδείνωσης των προσδοκιών των νοικοκυριών. Τα πρώτα, έστω πρόσκαιρα, περιοριστικά μέτρα τοπικού χαρακτήρα εντός της νέας εξάρσης τον Ιούλιο, σε συνδυασμό με το ενδεχόμενο παρόμοιων ή και ισχυρότερων παρεμβάσεων σε άλλες περιοχές, την πιο καθοριστική περίοδο για τον τουρισμό, ενίσχυσαν την ανησυχία για τις επιπτώσεις της νέας μετάλλαξης. Συνεπώς, η δυναμική της πανδημίας την τρέχουσα περίοδο και τους επόμενους μήνες είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την πορεία της οικονομίας συνολικά το 2021 και ακολούθως για τις προσδοκίες των νοικοκυριών. Ευρύτερα, προκύπτει πως η διαδικασία εξόδου από την υγειονομική κρίση δεν είναι προδιαγεγραμμένη, παρά την κλιμάκωση των μέτρων προστασίας, ιδίως του εμβολιασμού, και απαιτείται συνεχής εγρήγορση.** Μετά από την υποχώρηση του δείκτη τον Ιούλιο, οι Έλληνες καταναλωτές διατηρούνται στην πρώτη θέση στην κατάταξη ως προς τους περισσότερο απαισιόδοξους καταναλωτές στην ΕΕ, με τη Κύπρο ($-22,8$) να έπεται. Ακολουθούν η Σλοβενία και η Σλοβακία, με $-19,1$ και $-17,7$ μονάδες αντίστοιχα, ενώ στην πέμπτη θέση βρίσκονται οι καταναλωτές της Βουλγαρίας με $-17,6$ μονάδες. Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης βρέθηκαν εκ νέου η Σουηδία ($+7,9$) και η Δανία ($+6,2$), με τις θετικές τιμές των δεικτών τους να συνεπάγονται μικρή αισιοδοξία από τους καταναλωτές των συγκεκριμένων χωρών. Για τέταρτο συνεχόμενο μήνα και σε άλλες χώρες ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ήταν θετικός. Συγκεκριμένα, στην Μάλτα ($+3,8$), στη Φιλανδία ($+3,3$), στο Λουξεμβούργο ($2,8$), στο Βέλγιο ($1,9$) και στην Ιρλανδία ($+1,9$). Ευρύτερα, ανοδική τάση εμφάνισαν τον Ιούλιο 6 χώρες. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις $-5,6$ μονάδες στην ΕΕ και στις $-4,4$ μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Επιδείνωση των εκτιμήσεων των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες επιδεινώθηκαν τον Ιούλιο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις $-32,6$ (από $-28,2$) μονάδες. Το 44% των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 3% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις $-6,9$ και $-7,9$ μονάδες αντίστοιχα.

- **Σημαντική επιδείνωση προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες εξασθένησαν σημαντικά τον Ιούλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται

¹ Ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης άλλαξε από τον Ιανουάριο του 2019. Πλέον δεν λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωσή τα ισοζύγια απαντήσεων της πρόθεσης για αποταμίευση και των προβλέψεων για την ανεργία. Έχουν αντικατασταθεί από τα ισοζύγια των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το τελευταίο 12μηνο και των προβλέψεών τους για μείζονες αγορές. Τα δύο ισοζύγια απαντήσεων που παρέμειναν στον υπολογισμό του δείκτη είναι οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες και οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας. Οι σειρές των δεικτών καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε όλες τις χώρες της ΕΕ αναθεωρήθηκαν προς τα πίσω από την DG EcfIn.

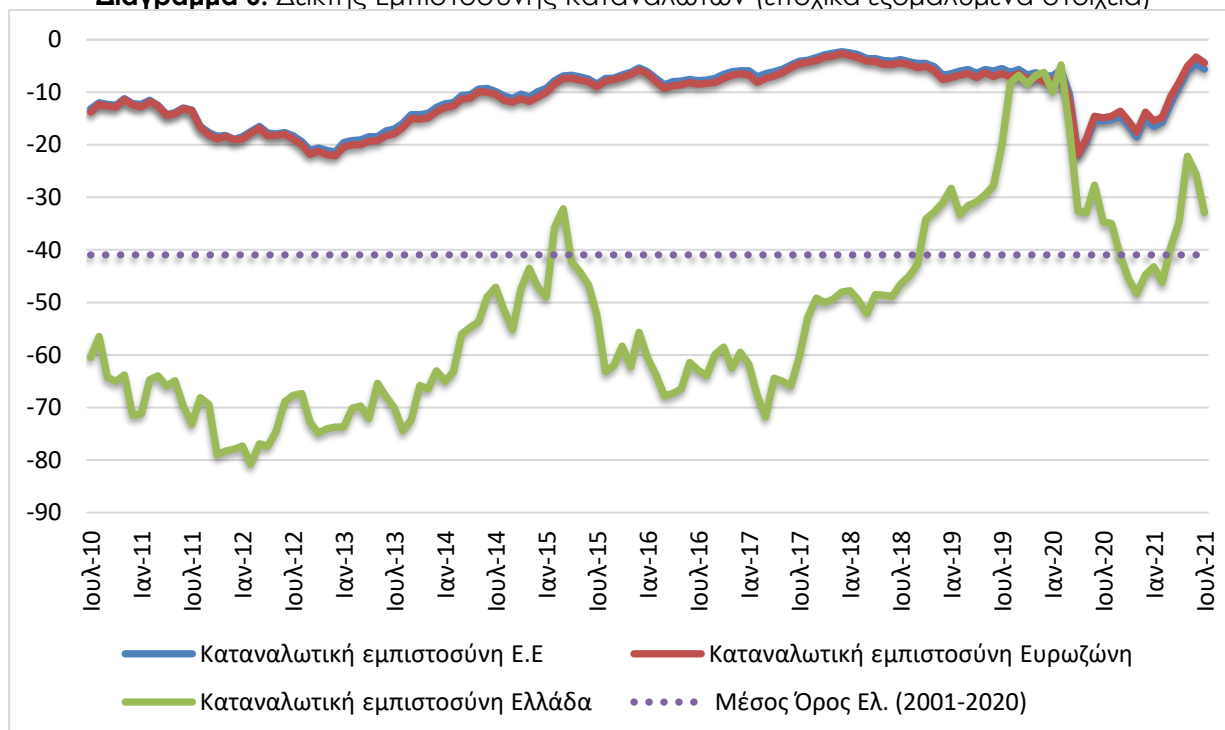
στις -23,1 (από -16,3) μονάδες. Το 35% (από 30%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 8% (από 10%) προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +0,1 και +0,9 μονάδες αντίστοιχα.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
ΕΕ-27	-23,7 (Φεβρ. 2009)	-1,7 (Μάιος 2000)	-11,1	-6,1	-6,7	-5,1	-4,7	-6,8	-14,8			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-11,6	-7,8	-8,1	-5,4	-4,9	-7,1	-14,4			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,0	-50,3	-62,9	-58,9	-44,0	-19,8	-31,2			
Περιοχή	2020											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-7,1	-5,9	-10,4	-22	-19,5	-15,6	-15,6	-16	-15	-16,5	18,7	-15,3
Ευρωζώνη	-8,1	-6,6	-11,6	-22	-18,8	-14,7	-15	-15	-14	-15,5	-17,6	-13,9
Ελλάδα	-10	-4,8	-16,5	-32,6	-33	-27,7	-34,7	-35	-41	-45,5	-48,3	-44,7
Περιοχή	2021											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-16,5	-15,7	-12,1	-9,0	-6,0	-4,5	-5,6					
Ευρωζώνη	-15,5	-14,8	-10,8	-8,1	-5,1	-3,3	-4,4					
Ελλάδα	-43,2	-46,2	-39,5	-34,6	-22,2	-25,6	-32,9					

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• Έντονη επιδείνωση των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε ισχυρή επιδείνωση τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -44,2 (από -28,1) μονάδες. Το 59% των καταναλωτών (από 50%) προβλέπει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της

οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 18% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -5,6 και +0,6 μονάδες αντίστοιχα.

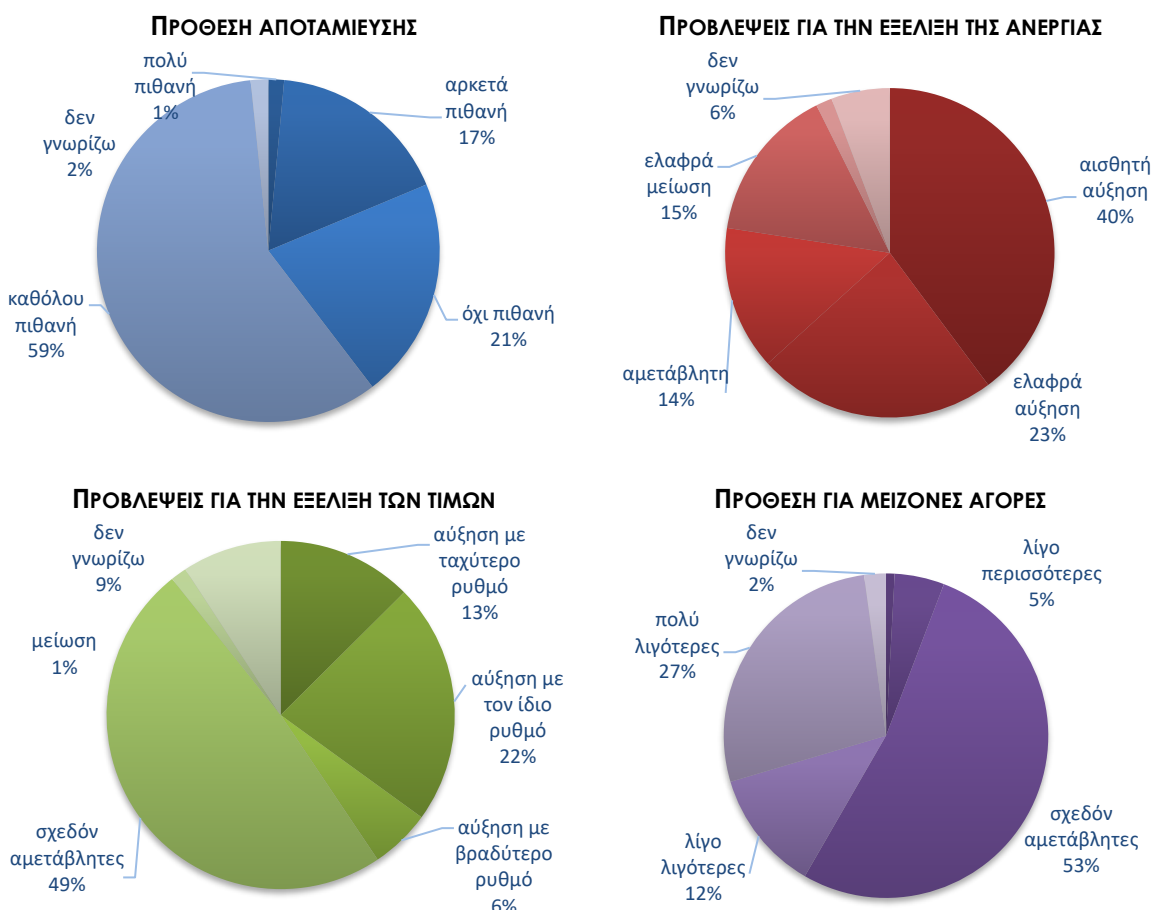
• **Ήπια υποχώρηση της πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επιπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) υποχώρησε ελαφρά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -31,8 (από -29,6) μονάδες. Το 39% των καταναλωτών (από 37%) προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 5% (από 8%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -10,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -11,3 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Οριακή εξασθένιση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε ελαφρώς τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -58,4 μονάδες (από -57,6). Το 80% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 18% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +7,8 μονάδες στην ΕΕ και στις +7,0 μονάδες στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

• **Έντονη επιδείνωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκε αισθητά τον Ιούλιο, στις +42,3 μονάδες, από +29,0 τον Ιούνιο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας ενισχύθηκε στο 63% (από 51%) με το 15% (από 23%) των

ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +14,7 και +14,1 μονάδες.

- **Υποχώρηση των αρνητικών προβλέψεων για τις τιμές**

Ο αρνητικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες παρουσίασε εξασθένιση τον Ιούλιο, στις -3,4 μονάδες, έναντι -6,5 μονάδων τον Ιούλιο. Το 35% των νοικοκυριών προβλέπει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 49% αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +31,4 και +30,0 μονάδες αντίστοιχα.

- **Οριακή ενίσχυση του ποσοστού που «μόλις τα βγάζει πέρα»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» ενισχύθηκε οριακά, στο 63% (από 62%), ενώ στο 6% διατηρήθηκε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν το 23% (από 26%) του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» ήταν 7%.

- **Υποχώρηση του ποσοστού των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάστασή τους**

Στην έρευνα έχει εισαχθεί πλέον μία νέα ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στα νοικοκυριά. Συγκεκριμένα, ζητά από τα νοικοκυριά να αξιολογήσουν κατά πόσο η μελλοντική οικονομική κατάστασή τους μπορεί να προβλεφθεί εύκολα ή δύσκολα. Τον Ιούλιο, το 44,0% έκρινε η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ποσοστό ελαφρώς χαμηλότερο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα που βρισκόταν στο 47,0%.

Τον Ιούλιο, στην έρευνα καταναλωτών εξετάζονται τρία πρόσθετα ζητήματα σε τριμηνιαία βάση, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Αμετάβλητη παρέμεινε τον Ιούλιο η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -89,3 (από -89,4 τον Απρίλιο) μονάδες. Αυτή η επίδοση παραμένει αισθητά δυσμενέστερη από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, οι οποίοι διαμορφώθηκαν στις -62,7 (από -65,8) και στις -65,1 (από -68,3) μονάδες, στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Το 94,4% (από 95,1%) των καταναλωτών στην Ελλάδα δηλώνει ότι δεν είναι πιθανό να αγοράσει αυτοκίνητο εντός του προσεχούς 12μήνου.
- Μικρή επιδείνωση σημειώθηκε τον Ιούλιο σε σχέση με τον Απρίλιο στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -95,8 (από -93,9) μονάδες, ισοζύγιο επίσης χειρότερο από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, οι οποίοι διαμορφώθηκαν στην ΕΕ στις -76,8 (από -77,4) και στην Ευρωζώνη στις -78,7 (από -78,9) μονάδες. Μόλις το 1,8% (από 2,7%) των νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει ότι ίσως να προβεί σε αγορά ή κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.

- Επιδείνωση καταγράφηκε στο δείκτη της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση/ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις -77,2 (από -69,6) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες έφτασαν τις -42,5 (από -43,4) στην ΕΕ και τις -44,8 (από -45,2) μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των νοικοκυριών στην Ελλάδα που δηλώνει ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους εντός ενός χρόνου περιορίστηκε στο 10,4% (από 12,0%).